

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра управління земельними ресурсами

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
землепорядкування

Т.О. Євсюков

підпис

» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри управління
земельними ресурсами

Протокол № 12 від « 20 » квітня 2023р.

Завідувач кафедри

Дорош О.С.

підпис

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»

Мартин А.Г.

підпис

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Контроль за використанням земель

спеціальність _____ 193 – Геодезія та землеустрій _____

освітня програма _____ «Геодезія та землеустрій» _____

факультет _____ Землепорядкування _____

Розробники:

Дорош Й.М., професор земельного кадастру, д.е.н. професор

Бутенко Є.В., доцент кафедри управління земельними ресурсами, к.е.н., доцент

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра управління земельними ресурсами

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
землепорядкування

_____ Т.О. Євсюков

підпис

« ____ » _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри управління
земельними ресурсами

Протокол № __ від « ____ » _____ 2023р.

Завідувач кафедри

_____ Дорош О.С.

підпис

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»

_____ Мартин А.Г.

підпис

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Контроль за використанням земель

спеціальність _____ 193 – Геодезія та землеустрій _____

освітня програма _____ «Геодезія та землеустрій» _____

факультет _____ Землепорядкування _____

Розробники:

Дорош Й.М., професор земельного кадастру, д.е.н. професор

Бутенко Є.В., доцент кафедри управління земельними ресурсами, к.е.н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Контроль за використанням земель

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	193 – «Геодезія та землеустрій»	
Освітня програма	«Геодезія та землеустрій»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	Навчальним планом не передбачено	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2023	-
Семестр	II	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	30 год.	-
Самостійна робота	75 год.	-
Курсовий проект	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	3 год.	-

2.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Контроль за використанням земель» є теоретична та практична підготовка студентів спеціальності 193 – «Геодезія та землеустрій» в обсягах, які будуть достатніми для здійснення діяльності, спрямованої на ведення державного контролю за використанням та охороною земель.

Завданням навчальної дисципліни «Контроль за використанням земель» є вивчення положень земельного законодавства, у сфері контролю за використанням і охороною земель, повноваження державних органів та місцевого самоврядування по здійсненню державного контролю за використанням та охороною земель, а також здійснення заходів Державного нагляду (контролю).

Набуття компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при здійсненні державного контролю за використанням та охороною земель.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність навчатися сприймати набуті знання у сфері геодезії, фотограмметрії, землеустрою, Державного земельного кадастру, оцінки земель та нерухомого майна, картографії та геоінформатики та інтегрувати їх з уже наявними;
- ЗК 4. Здатність планувати та керувати часом;
- ЗК 5. Здатність продукувати нові ідеї, проявляти креативність та здатність до системного мислення;
- ЗК 6. Здатність здійснювати пошук та критично аналізувати інформацію з різних джерел;
- ЗК 7. Бути орієнтованим на безпеку;
- ЗК 8. Здатність до гнучкого способу мислення, який дає можливість зрозуміти і розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне відношення до усталених наукових концепцій;
- ЗК 9. Здатність до застосування знань на практиці;
- ЗК 10. Мати дослідницькі навички;
- ЗК 11. Мати навички розроблення та управління проектами;
- ЗК 12. Здатність працювати як індивідуально, так і в команді;
- ЗК 13. Здатність ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях;
- ЗК 15. Відповідальність за якість виконуваної роботи.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК 1. Знання наукових понять, теорій і методів, необхідних для розуміння принципів роботи та функціонального призначення сучасних геодезичних, фотограмметричних приладів та навігаційних систем та їх устаткування;
- СК 2. Знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно розпорядчих документів в професійній діяльності;
- СК 3. Знання технічних характеристик, конструктивних особливостей, призначення та правил експлуатації геодезичного, фотограмметричного, навігаційного устаткування та обладнання;
- СК 6. Знання сучасних технологічних процесів та систем технологічної підготовки виробництва;
- СК 7. Уміння застосовувати та інтегрувати знання і розуміння дисциплін суміжних

інженерних галузей;

- СК 9. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, що впливають на формування технічних рішень;
- СК 11. Здатність використовувати знання й уміння для розрахунку апріорної оцінки точності та вибору технологій проектування і виконання прикладних професійних завдань;
- СК 13. Уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку та впливу на навколишнє середовище;
- СК 14. Уміння аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення;
- СК 15. Використання відповідної термінології та форм вираження у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

Знання та розуміння (ЗР) Застосування знань та розумінь (ЗЗР) Формування суджень (ФС)

ЗР3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

ЗР4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

ЗР5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

ЗР 6. Знання та розуміння щодо основи нормативноправової бази забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;

ЗР7. Виконувати обстеження і вишукувальні, топографо-геодезичні, картографічні, проектні та проектно-вишукувальні роботи при виконанні професійних завдань з геодезії та землеустрою.

ЗР8. Знання та розуміння методів і технологій створення державних геодезичних мереж та спеціальних інженерно-геодезичних мереж, топографічних знімків місцевості, топографогеодезичних вимірювань для вишукування;

ЗР9. Збирати, оцінювати, інтерпретувати та використовувати геопросторові дані, метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження, застосовувати статистичні методи їхнього аналізу для розв'язання спеціалізованих задач у сфері геодезії та землеустрою.

ЗЗР10. Обирати і застосовувати інструменти, обладнання, устаткування та програмне забезпечення, які необхідні для дистанційних, наземних, польових і камеральних досліджень у сфері геодезії та землеустрою.

ЗЗР13. Планувати і виконувати геодезичні, топографічні та кадастрові знімання, опрацьовувати отримані результати у геоінформаційних системах.

ЗЗР 14. Застосування знань та розумінь щодо планування використання та охорони земель, кадастрових знімків та ведення Державного земельного кадастру;

ЗЗР15. Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.

ЗЗР 17. Застосування знань та розуміння щодо оброблення результатів геодезичних вимірювань, топографічних і кадастрових знімків, з використанням геоінформаційних технологій та комп'ютерних програмних засобів і системи керування базами даних;

ФС 20. Формування суджень видів землеустрою проектування, територіального і господарського землеустрою;

ФС 21. Формування суджень щодо планування використання та охорони земель з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтного, природо-охоронного характеру та інших чинників;

ФС 22. Формування суджень щодо методів організації топографо-геодезичного і землевпорядного виробництва від польових вимірювань до менеджменту;

ФС 23. Формування суджень щодо реалізації топографічної та землевпорядної продукції на основі використання знань з основ законодавства і управління виробництвом.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Правові основи контролю за використанням та охороною земель												
Тема 1. Правові основи, завдання, принципи здійснення державного контролю за використанням земель.	23	2	-	6	-	10	Викладання дисципліни для заочної форми навчання робочим навчальним планом не передбачено					
Тема 2. Принципи державної політики та правове регулювання у сфері охорони земель.	21	2	-	4	-	10						
Тема 3. Основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.	21	2	-	4	-	10						
Тема 4. Повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування зі здійснення державного контролю за використанням та охороною земель	22	3	-	4	-	10						
Разом за змістовим модулем 1	66	7	-	14	-	40						
Змістовий модуль 2. Здійснення заходів Державного нагляду (контролю)												
Тема 5. Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, пов'язаної з використанням та охороною земель, і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Держгеокадастром.	21	2	-	4	-	10						
Тема 6. Повноваження державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та дотриманням вимог законодавства України про охорону земель	21	2	-	4	-	10						
Тема 7. Громадський контроль за використанням та охороною	21	2	-	4	-	15						

земель												
Разом за змістовим модулем 2	84	8	-	16	-	35						
Всього годин	120	15	-	30	-	75						

4. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом

5. Теми практичних занять

Не передбачені навчальним планом

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення та детальний аналіз основних положень Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», «Про охорону земель», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».	2
2	Вивчення повноважень Держгеокадастру України щодо здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.	4
3	Ознайомлення з методикою розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) Планування перевірок дотримання вимог земельного законодавства	4
4	Складання посвідчення на проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель	2
5	Складання повідомлення про проведення планового заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель	2
6	Складання акту про відмову у проведенні планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель	2
7	Формування акту складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель	10
8	Складання припису про усунення порушень, виявлених під час проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель	4

8. Методи навчання

Метод навчання – взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток. У вузькому значенні метод навчання є способом керівництва пізнавальною діяльністю, що має виконувати три функції: навчаючу, виховну і розвиваючу.

Методи навчання класифікують на:

- метод готових знань (студенти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її);
- дослідницький метод (передбачає активну самостійну роботу студентів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків), який найбільш повно реалізується в умовах проблемного навчання.

При вивченні дисципліни «Контроль за використанням земель» студенти на лекціях використовують в основному метод готових знань, тоді як на лабораторних – дослідницький метод. Саме останній дозволяє закріпити, узагальнити і систематизувати отримані знання.

Залежно від походження інформації виділяють: словесні, наочні та практичні методи; від мети: методи здобуття нових знань, метод формування умінь і навичок, метод застосування знань на практиці, методи творчої діяльності, методи закріплення знань, умінь і навичок, методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок. На лекціях ми використовуємо презентації, адже унаочнення матеріалу покращує рівень сприйняття. Також використовуються і всі інші методи.

За особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів використовують наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- частково-пошуковий (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності учнів);
- дослідницький: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

9. Форми контролю

За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі, розрізняють попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Попередній контроль у вигляді перевірки і оцінки залишкових знань проводять також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і з метою визначення рівня знань з забезпечуючих предметів для визначення можливості сприйняття нових навчальних дисциплін.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і спланувати шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і спланувати шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю – допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні предмети. Поточний контроль – це продовження навчальної діяльності педагога і педагогічного колективу. Він пов'язаний із усіма видами навчальної роботи і має спонукати студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року. Разом з тим поточний контроль є показником роботи і педагогічного колективу. Звісно, що студенти у семестрі вивчають одночасно до десяти предметів, і не усі викладачі ставлять до них однакові вимоги.

Рубіжний (модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання – сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання.

Підсумковий контроль являє собою іспит студентів з метою оцінки їх знань і навиків у відповідності до моделі спеціаліста. До підсумкового контролю належать семестрові, курсові і державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів – встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Природно, що підсумковий контроль більшою мірою, ніж інші види контролю, здійснює контролюючу функцію, потребує систематизації і узагальнення знань і певною мірою реалізує навчальну, розвиваючу і виховну функції контролю. Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на семінарських і практичних заняттях, у позанавчальний час, на консультаціях, заліках і іспитах.

Контроль у поза навчальний час:

- Перевірка перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних і контрольних робіт. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, перегляд спеціальної літератури, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків.

- Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури.

- Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно опрацьовується.

- Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях.

- Проведення навчальних конкурсів і олімпіад на кращого знавця предмета, кращого із спеціальності, найкраще виконання лабораторних, особливо навчально-дослідних робіт.

- Контрольні заходи, що проводяться лектором на потоці і у поза навчальний час, крім загальної мети, яка переслідує об'єктивну атестацію студентів, мають дати лектору дані для оцінки рівня роботи його асистентів, які ведуть практичні, лабораторні і семінарські заняття.

Всі вищенаведені форми контролю ми використовуємо при вивченні дисципліни «Контроль за використанням земель».

Змістовий модуль 1. Правові основи контролю за використанням та охороною земель.

Модульна контрольна робота – максимум 100 балів.

Змістовий модуль 2. Технологічна регламентація контролю за використанням та охороною земель.

Модульна контрольна робота – максимум 100 балів.

Навчальна робота – максимум **70** балів (середнє за 2 змістові модулі x 0,7)

Підсумкова атестація (іспит) – максимум **30** балів

Всього: максимум **100** балів

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.12.2019 р. протокол № 5.

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{АТ}$.

Таблиця 1

Таблиця розподілу оціночних балів за виконання різних видів навчальної діяльності з кожного модуля та «вага» кожного модуля у загальній рейтинговій оцінці

Види навчальної діяльності	Розподіл оціночних балів	Вага кожного модуля у загальній рейтинговій оцінці, %
Навчальна робота	100	70
Модуль 1	100	35
Практична робота 1	10	
Практична робота 2	10	
Практична робота 3	10	
Самостійна робота 1	10	
Самостійна робота 2	10	
Самостійна робота 3	10	
Самостійна робота 4	10	
Тест до модуля 1	30	
Модуль 2	100	35
Практична робота 4	10	
Практична робота 5	10	
Практична робота 6	10	
Практична робота 7	10	
Самостійна робота 5	10	
Самостійна робота 6	10	
Самостійна робота 7	10	
Самостійна робота 8	10	
Тест до модуля 2	30	
Підсумкова атестація	30	30
Екзаменаційний тест	30	

Таблиця 2.

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89

Задовільно	60 – 73
Незадовільно	0 -59

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національну оцінку та оцінку ЄКТС згідно з табл. 3.

Таблиця 3.

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи R _{НР}	Рейтинг з додаткової роботи R _{ДР}	Рейтинг штрафний R _{ШТР}	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

11. Методичне забезпечення

1. Скляр Ю.Л., Гончаров В.В. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи з дисципліни «Державний контроль за використанням та охороною земель». Суми: СНАУ. 2019. 94 с.
2. Скляр Ю.Л., Гончаров В.В. Державний контроль за використанням та охороною земель. Курс лекцій. Суми: СНАУ. 2019. 196 с.
3. Капинос Н.О., Гончаров В.В. Методичні вказівки щодо виконання практичної роботи з дисципліни «Державний контроль за використанням та охороною земель». Суми: СНАУ. 2020. 60 с.
4. Барвінський А.В., Тихенко Р.В. Системи раціонального сільськогосподарського землекористування. Практикум. Київ: Компрінт. 2019. 162 с.
5. Барвінський А.В., Тихенко Р.В. Відтворення продуктивності земель в агроландшафтах. Практикум. Київ: МВЦ «Медінформ». 2017. 192 с.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Сохнич А.Я., Богіра М.С., Яременко Ю.І., Стойко Н.Є. Державний контроль за використанням земель. Підручник. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2018. 240 с.
2. Барвінський А.В., Тихенко Р.В. Інженерно-технологічна регламентація охорони земель: навчальний посібник. К.: Компринт, 2017. 766 с.

Допоміжна:

1. Довідник із землеустрою / За ред. Новаковського Л.Я. 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Аграрна наука, 2015. – 492 с.
2. Дорош ОС., Ісаченко Н.В., Мартин А.Г., Осипчук С.О., Лоїк Г.К. Теоретичні засади зонування земель в Україні: монографія. К.: МВЦ Медінформ, 2011. – 183 с.
3. Екологія землекористування: навчальний посібник / За ред. Третяка А.М. – Київ: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 178 с.
4. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>
5. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 29, ст.389. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
6. Закон України «Про охорону земель». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>
7. Концепція екологічного нормування допустимого антропогенного навантаження на ґрунтовий покрив / За ред. С.А. Балюка, М.І. Ромащенко. – Київ: Аграрна наука, 2004. – 34 с.
8. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження уніфікованої форми акта, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель, та інших форм розпорядчих документів». № 538 від 06.11.2018р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1296-19#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, пов'язаної з використанням та охороною земель, і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань геодезії, картографії та кадастру». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 29, ст. 389. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/383-2020-%D0%BF#Text>
10. Родючість ґрунтів: моніторинг та управління / За ред. В.В. Медведєва. К.: Урожай. 1992. 248 с.
11. Словник термінів у сфері земельних відносин та землекористування / [Л.В. Паламарчук, О.В. Мельник, Л.Й. Сафарова, Н.А. Ричкова, О.В. Громадська, О.М. Коваленко, В.І. Колесник, С.П. Погурельський; За заг. ред. А.М. Третяка] – К.: Август Трейд, 2008. – 240 с.
12. Стан родючості ґрунтів України та прогноз його змін за умов сучасного землеробства / За ред. В.В. Медведєва, М.В. Лісового. Харків: ШТРИХ. 2010. 100 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>
2. Закон України «Про охорону земель» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

3. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

4. Використання та охорона земель в Україні

5. <http://library.kr.ua/orhus/zem.html>

6. Структура земельного фонду України

<https://land.gov.ua/info/struktura-zemelnoho-fondu-ukrainy-ta-dynamika-ioho-zmin/>

7. Моніторинг земельних відносин в Україні

<https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/monitoring.pdf>

8. Про затвердження Положення про технічний паспорт земельної ділянки

<https://ips.ligazakon.net/document/view/REG3530>

9. Положення про моніторинг земель

<https://zakon.rada.gov.ua/go/661-93>